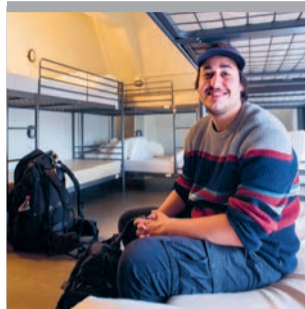

Mare

43ste Jaargang · nr. 1

Iedereen moet naar
het nieuwe Naturalis

Pagina 7

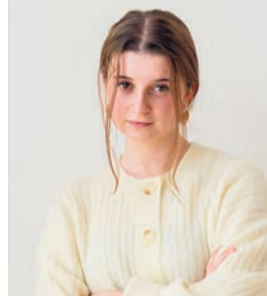
Internationals gaan op kamers in een ho(s)tel: 'Het zou niet zo moeten'

Pagina 3

Tijdens de zwaarste race ter wereld dansen wilde paarden op je handen

Pagina 9

Nieuwe columniste Maia de Quay: 'Tijd om Tinder te verwijderen'

Pagina 12

Foto Marc de Haan

'Minister, treed af!'

Protest bij opening academisch jaar

Het academisch jaar werd maandag twee keer geopend: op vijftig meter van de officiële ceremonie in de Pieterskerk (met speeches en orgelmuziek) verzamelden woedende wetenschappers zich voor een protestbetoging (met slogans en boegeroep).

DOOR VINCENT BONGERS EN ANOUSHKA KLOOSTERMAN 'Welkom bij de Ware Opening op het Gerecht, een plek waar vroeger misdadigers werden geëxecuteerd, en waar we nu kort metten gaan maken met het falende overheidsbeleid', zegt hoogleraar Koreastudies Remco Breuker, de spreekstalmeester voor WOInActie op de alternatieve opening van het academisch jaar. De plek ligt in de schaduw van de Pieterskerk waar

de officiële openingsplechtigheid plaatsvindt, met als hoofdspreker minister Van Engelshoven (D66), de aartsvijand van WOInActie.

In de Pieterskerk is het rustig. Zo'n duizend aanwezigen zingen 'Io vivat', onder begeleiding van orgelmuziek. Sommigen hebben een rood vierkantje opgespeld, als teken van steun voor de actievoerders buiten.

Van de steeds hoger oplopende gemoederen op het Gerecht is niets te horen, maar rector Carel Stolker laat de aanwezigen niet vergeten dat zijn collega's buiten staan. Op de stoelen liggen WOInActie-flyers, die tijdens zijn welkomstwoord laat hij een livestream zien van de betogers. Breuker noemt hij 'ad hoc rector'. Deze ad hoc rector kijkt intussen

Deze ad hoc rector kijkt intussen vanaf het podium op het plein dat is volgepropt met zo'n 750 protes-

terende hoogleraren, docenten en studenten. Een demonstrant toont een afbeelding van een wetenschapper wiens hoofd is gescalpeerd door een kaasschaaf.

'Ik vind het heel merkwaardig dat sommige onderdelen van de universiteit helemaal afgefakkeld worden ten faveure van andere', zegt Lies Wesseling, hoogleraar gender studies aan de Universiteit van Maastricht, die in haar toga naar Leiden trok. 'Het een soort wurgconstructie. Het is eerlijker om te zeggen: we hebben geen cent meer over voor de sociale- en de geesteswetenschappen.'

'Natuurlijk begrijp ik de boosheid over het schuiven met geld', zegt Van Engelshoven intussen in de Pieterskerk. 'Maar u begrijpt dat ik hier niet vooruit kan lopen op Prinsjesdag. En u moet vooral niet alles geloven wat in de kranten

staat.' Het Nederlandse onderwijs staat internationaal heel hoog aangeschreven, benadrukt ze. Maar: 'Het stelsel loopt tegen zijn grenzen aan. Het vraagt om continue scherpste om in die wereldtop te blijven. En met die bril op heb ik het rapport van de commissie Van Rijn gelezen.'

Er is 'echt actie nodig', vervolgt ze. 'Zoveel bedrijven staan te springen om technisch geschoold personeel. En als jongeren in groten getale kiezen voor bèta, kunnen we ze niet overal binnenlaten. Dus moest ik een spoedoperatie doen: boom op het spoor, gat in de weg, in die categorie moeten we het echt zien. En spoedoperaties, in een stelsel dat dringend toe is aan groot onderhoud, zijn zelden fraai. Het is nodig.'

> Verder lezen op pagina 5

Het leenstelsel lijkt er aan te gaan

Het leenstelsel komt steeds meer onder druk te staan. De PvdA keert zich nu ook tegen het stelsel en wil de basisbeurs opnieuw invoeren. Zelfs minister van onderwijs Van Engelshoven overweegt de regeling aan te passen.

DOOR VINCENT BONGERS De PvdA maakte dinsdag bekend dat de partij zich aansluit bij Coalitie-Y. Dit samenwerkingsverband van een aantal jongerenorganisaties als studentenvakbond LSVb en het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) werkt aan voorstellen voor een betere toekomst voor jongeren in Nederland.

Het leenstelsel is een van de zaken waar het samenwerkingsverband van af wil. Al eerder voegde GroenLinks zich bij de coalitie en de ChristenUnie is zelfs een van de initiatiefnemers.

'De basisbeurs moet worden heringevoerd zodat een vervolgopleiding toegankelijk is voor iedereen', schrijft Lodewijk Asscher, voorzitter van de PvdA-fractie in de Tweede Kamer, op de site van zijn partij. Verder drukken studieleningen zwaar op de schouders van studenten. 'Jongeren maken zich zorgen of ze straks hun studieschuld wel kunnen terugbetalen. De stress van de lening komt in een emmer die al vol onzekerheden zit.'

Asscher steunt het manifest van de jongerencoalitie 'vóór meer vaste banen, vóór meer betaalbare woningen en vóór de invoering van een basisbeurs'.

'Wij willen de positieve elementen - de extra investeringen in onderwijs, de hogere aanvullende beurs en de ov-kaart voor mbo-studenten - van het stelsel behouden. Maar we zien ook dat studenten onder steeds meer prestatiedruk staan. Zeker voor kinderen van wie de ouders geen dikke portemonnee hebben telt die studieschuld dan zwaar. Daar willen we wat aan doen. De vormgeving is iets voor de komende periode, maar het betekent dat een vorm van de basisbeurs zal terugkomen.'

> Verder lezen op pagina 4

Wie heeft de mooiste almanak?

Ook dit jaar belooft Mare de vereniging met de meest originele almanak met een fust bier. Inleveren voor 26 september bij de redactie, Reuvensplaats 3, Leiden.

Pagina 4

'Leids kamertekort minder groot'

Volgens de gemeente is de woningnood onder studenten 'minder nijpend' dan vorig jaar. 'We hebben geen signalen dat er zich nu acute situaties voordoen.'

Pagina 5

'LUC-studenten wonen te goedkoop'

Te lage huren zorgen elk jaar voor een tekort op de begroting van het Leiden University College. 'Maar we kunnen niet gaan bezuinigen op onderwijs.'

Pagina 5

Lowlands-publiek als proefkonijn

Leidse onderzoekers onderzochten hoe doorvertelde verhalen van festivalbezoekers gaandeweg veranderden. 'Zelfs na acht personen bleef het bewaard.'

Bandirah Pagina 12

Muggenziften

DOOR FRANK PROVOOST Laten we een gedachtenexperiment doen.

Stel je bent een bewindspersoon, laten we zeggen minister van... Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Op een dag word je uitgenodigd om te spreken bij de opening van een nieuw academisch jaar bij de oudste universiteit van het land. Een thuiswedstrijd-je, want je hebt er zelf gestudeerd. Extra bonus: je eigen politieke partij doet zich al sinds 1966 voor als Het Ultieme Knuffelgezelschap Ter Bevordering Van Onderwijs En Wetenschap.

Appeltje-eitje toch? *Wait for it.*

Want stel dat je even daarvoor uitgerekend de brede universiteiten zoals je oude alma mater te grazen hebt genomen met nieuwe beleidsplannen: de sociale en geesteswetenschappen moeten een flink deel van hun budget afstaan aan technische studies. De rector met wie je straks staat te spreken heeft je partijleider in de ochtendkrant briesend een 'snotaap' genoemd om vervolgens te treuren dat 'de relatie tussen het ministerie en de academie nog nooit zo slecht is geweest'. Best lastig? We schalen nog één niveau op.

Want stel nou dat een groep toch al pissige wetenschappers jouw komst heeft aangegrepen om op een steenworp afstand een landelijke demonstratie te houden. Jouw plannen hebben hun protest extra momentum gegeven: waar brave academici doorgaans vonden dat zo iets niet *heurde*, hebben zich nu zelfs bestuurders bij de betogers aangesloten. Vanaf je kansel in de Pieterskerk kun je ze buiten horen schreeuwen.

Nog meer onheil?

Jazeker, want toen de Tweede Kamer over je besluit begon te sputteren, heb je ze het bos ingestuurd met een schimmige grafiek vol rooskleurige getallen, waarvan je hoopte dat niemand die zou narekenen. Toen de gezamenlijke universiteiten dat alsnog deden, bleken de cijfers heel wat minder florisant te zijn.

Kortom: je gezellige-gouwe-ouwe-academiestadje begint steeds meer op Het Hol Van De Leeuw te lijken. Klaar voor de test? Komt-ie!

De vraag is uiteraard: wat doe je?

- 1) Je geeft een speech vol lelijk jargon ('lumpsum', 'zachte landing', 'constructief gesprek'), ondoorgroendelijke incrowd-verwijzingen ('Zakaria', 'SSH-beraad', 'de Tsjechische econoom Tomas Sedlaček') en tenenkrommende dooddoeners ('De Pieterskerk staat hier al een tijdje. Het bouwwerk oogt en voelt vrij definitief. Gelukkig maar.')
- 2) Je doet vage toezeggingen dat het stelsel op de schop moet zonder daadwerkelijk uit te leggen hoe. 'U begrijpt dat ik hier niet vooruit mag lopen op Prinsjesdag.'
- 3) Je noemt de overheveling van alfa- en gamma-geld naar de bèta's 'een spoedreparatie' in de categorie 'boom op het spoor, gat in de weg: zelden fraai, maar daarom niet minder nodig.'
- 4) Je zegt tegen een volle kerk: 'U moet vooral niet alles geloven wat in de krant staat.'
- 5) Je geeft dezelfde dag een interview aan een kwaliteitskrant waarin je zegt: 'Het moest even *quick and dirty*'.
- 6) Je weigert in dat gesprek de gapende kloof tussen je eigen cijfers en die van de universiteiten te verklaren. Als de verslaggevers tot drie keer toe aandringen, antwoord je:
  - a) 'De financiering is een complex geheel met allerlei factoren en plussen en minnen.'
  - b) 'Iedereen kan zijn eigen blik op de cijfers geven.'
  - c) 'Ik heb er geen behoefte aan dat op scherp te stellen.'
  - d) 'Ik vind het niet zo interessant om daar met elkaar over te gaan muggenziften.'
  - e) 'Ik ga er niks over zeggen.'
  - f) 'Het is sturen in de mist.'
- 7) Je gaat over tot de orde van de dag.

Spoiler: geen van de bovenstaande antwoorden zijn juist. Sterker nog: ze zijn stuk voor stuk ten zeerste af te raden.

Dus stel nou eens dat je als minister voor alle opties zou kiezen. Moet je dan raar opkijken als op vijftig meter afstand een woedende meute 'Treed af!' staat te scanderen?

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Else van der Steeg (stagiair)
Susan Wichgers s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Medewerkers
Vera Amtzen · Remco Breuker · Maia de Quay · Marit de Roij · Benjamin Sprecher · Ivo Verseput
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Basisontwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving marcel van den berg joostmarcellis.nl
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023-571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. Rick Lawson (voorzitter) · Prof. dr. Frank Israel (vice-voorzitter) · Dagmar Brouwer · Prof. dr. Willem van der Does · drs. Malou van Hintum · Emilie van Kinschot · Thomas van Klaveren · Nathan Oosthoek · Frank Rensen · dr. Alexander Pleijter · Marten Jesse Pot
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl.
Studenten betalen €25
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen, klachten en opmerkingen over de toezending redactie@mare.leidenuniv.nl 071-5277272
Ingezonden mededelingen
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

De horror die het dankwoord heet

Zo nu en dan stuit je bij het onderzoek voor een paper of scriptie op wonderlijke dingen. Schaamteloos plagiaat in een serieuze paper, het woord 'doch' of dankwoorden in scripties. Het dankwoord, ook wel voorwoord of – nog bedenkelijker – 'acknowledgements' genoemd, staat nooit in de vereisten voor scripties vermeld, maar duikt toch akelig vaak in de eindproducten op. Voor de acknowledgements bestaan geen voorschriften, maar ongeschreven regels des te meer. Vandaar dat ik een van de belangrijkste regels voor het schrijven van een dankwoord hier zal behandelen: doe het niet.

In dankwoorden lees je vaak hoe meisjes hun vriendinnen bedanken voor alle koekjes die ze hebben gebakken voor de zwoegende scribent, of voor het luisterend oor dat ze boden wanneer er weer een breakdown dreigde. Jongens doen qua drama niet voor hen onder. Zij benadrukken graag hoe zwaar het proces was: 'En ten slotte wil ik graag Truus bedanken voor haar geduld, zorg en steun in een periode waarin het voelde alsof ik mijn verstand langzaam verloor.' Ze hebben het ook allemaal over 'this journey die *'impossible'* was zonder de steun van die en die, en die niet zelden 'life changing' is geweest. Sommigen danken zelfs God. En aan het eind van deze lijdensweg presenteren ze met trots hun eindproduct.

Alleen... Je hebt geen meesterwerk geproduceerd. Je hebt net zoals je tienduizenden collega's het werkstuk geschreven dat er van je verwacht werd. Aan het eind van je tentamen schrijf je toch ook geen voetnoot waarin je je ouders en je beste vriend bedankt voor hun steun? Het probleem is dat veel studenten denken dat het 'hoort' omdat ze het in andere scripties zien, of dat ze hun begeleider tegen het zere been stoten wanneer ze hem of haar niet schriftelijk bedanken.

Wat bijna niemand zich lijkt te realiseren is dat zo'n voorwoord in wezen heel onwenselijk is. De examiner krijgt persoonlijke omstandigheden te lezen die sympathie kunnen opwekken waardoor hij wellicht beïnvloed wordt

in zijn beoordeling. Hetzelfde geldt voor scripties waarin de begeleider en soms zelfs ook de tweede lezer uitvoerig bedankt worden voor hun hulp en goedhartigheid. Geef dan nog maar eens een vijf.

Deze dankwoorden zijn ook nogal voorbarig. Er wordt dikwijls gesproken over het 'succesvol voltooien van de scriptie' terwijl er van een cijfer nog geen sprake is. Ik ken een scriptiebegeleider die er een sadistisch genoegen in schept om scripties met deze zinsnede een onvoldoende te moeten geven, en dat kun je hem moeilijk kwalijk nemen.

In Oxford hoorde ik afgelopen jaar iemand zeggen dat iedereen bij alles wat hij doet in het leven hulp van anderen krijgt, en dat het ontbreken van acknowledgements bij een scriptie erop wijst dat de auteur zich dit nog niet heeft gerealiseerd. Deze uitspraak is niet alleen een bewijs van het feit dat men in Oxford alles veel te serieus neemt, maar ook van het om zich heen grijpen van de populaire opvatting dat alles in het leven teamwork is, terwijl het schrijven van een scriptie nou juist een individuele activiteit is die in afzondering wordt uitgevoerd.

Een speciale vermelding verdienen nog de studenten die hun scriptie aan iemand opdragen. Zou die partner of die overleden oma echt geroerd zijn dat je je verhaal over waterconflicten in India speciaal voor hen hebt neergepend? En als je echt van je oma hield, moet die scriptie toch minstens een 9,5 waard zijn? Een scriptie die een 6,8 heeft gekregen is moeilijk een eerbewijs te noemen.

Dus, studenten die zich nu op de 'rough road to finish this thesis' bevinden, neem jezelf en je eindwerkstuk iets minder serieus en zorg dat je het over een paar decennia nog zonder schaamte kunt teruglezen. Je gevlei en je jolige grapjes over je uitstelgedrag blijven immers gewoon in het archief staan, en daar wordt niemand blij van. Mijn dank is groot.

MARIT DE ROIJ studeerde geschiedenis en Russische studies in Leiden en volgt nu een vervolgmastert in Oxford

Column

Nergens was het zo erg als hier

Bij gebrek aan woonruimte verblijven veel internationale studenten tijdelijk in een hotel. 'Als ik terug ben, ga ik mensen afraden om hier te studeren.'

DOOR SUSAN WICHGERS

Foto Marc de Haan

'Het is een soort loterij'

'Ik kom uit Duitsland, gisteren ben ik aangekomen met de auto. Eerder ben ik ook een week hier geweest om te hospiteren. In eerste instantie wilde ik het liefst in een echt studentenhuis wonen, voor de complete ervaring, maar op dit moment maakt het me weinig meer uit in wat voor huis ik terecht kom. Ik kijk bijvoorbeeld ook in Delft.'

'In de tussentijd slaap ik hier in dit hostel. Voor de slaapzaal betaal ik twintig euro per nacht en ik heb mijn beurs nog niet ontvangen, dus ik moet alles zelf betalen. Ik hoop straks wat vrienden te maken bij wie ik misschien een keer mag blijven slapen, en als het écht moet, kan ik in mijn auto verblijven.'

'De grootste obstakels om een kamer te vinden zijn denk ik dat je de taal niet spreekt en dat je niet in het land bent voor bezichtigingen. Je moet concurreren met 150 anderen als je op een woning reageert. Het is een soort loterij of je wel of niet wordt uitgenodigd.'

'Ik maakte me eerst veel zorgen, maar nu probeer ik er het beste van te maken: het is ergens ook een soort avontuur. Het is best spannend, maar tegelijkertijd heel deprimerend. Ik ben bang dat het mijn ervaring hier verpest. Als ik thuiskom, ga ik mensen waarschijnlijk afraden om hier te studeren. Wat heel zonde is, want afgezien van het woningprobleem is het hier heel leuk.'

Alexander Kaiser (21, political science). Verblijft in het net geopende Pink Flamingo Hostel in Den Haag. Volgens de receptioniste wonen meerdere internationale studenten daar tijdelijk, tot ze een permanentere plek gevonden hebben.

'Ik dacht: ik probeer het gewoon'

'Op zondagavond kwam ik naar Leiden, daarvoor sliep ik bij vrienden in Amsterdam. Mijn ouders waren hier al, die sliepen in dit hotel. Toevallig hoorden de eigenaren van mijn situatie: ik had hier al een kamer gevonden, maar kan er pas over een paar dagen in, dus ik was op zoek naar een goedkope plek om een paar nachten te slapen. Vijf nachten vond ik te veel om te gaan couchsurfen, dat wil ik niet van mensen vragen.'

'De eigenaren van het hotel boden me daarom deze kamer aan. Hij stond leeg, en ik mag er nu met korting in, tot ik ga verhuizen. Ik geloof dat ik ongeveer vijftig euro per nacht betaal.'

'Ik heb echt heel veel geluk gehad dat ik een kamer heb gevonden. Op Facebook zag ik een oproep van dit huis. Er hadden al twintig andere mensen onder gereageerd, maar ik dacht: ik probeer het ook gewoon. De eigenaresse van het huis waar ik ga wonen, zei dat ze in totaal 120 aanmeldingen had gehad. Geen idee waarom ze mij dan heeft uitgekozen, maar ik ben heel blij.'

'Iedereen hier is zo aardig. Bij Fixers (een techwinkel in de Leidse Haarlemmerstraat, red.) vroeg ik om een oplader voor mijn laptop, omdat mijn Italiaanse oplader hier niet werkt. Die kreeg ik gratis, terwijl ik daar gewoon kwam om 'm te kopen. Misschien is het een soort karma.'

'Ik heb in verschillende landen gestudeerd, in totaal heb ik vijf keer moeten zoeken naar een huis. Bij andere universiteiten zeggen ze soms ook dat het moeilijk is om een woning te vinden, maar nergens is het zó moeilijk. Het zoeken was stressvol, maar heeft mijn ervaring zeker niet verpest. Ik ben superblij om hier te zijn.'

Umberto Domanda (24, colonial and global history). Is één van de gelukkigen die wel een kamer heeft gevonden vanuit zijn thuisland Italië, maar moest twee weken overbruggen. Hij slaapt in Hotel De Barones, in een suite met twee verdiepingen en een balkon.

Foto Taco van der Eb

Foto Marc de Haan

'Het zou niet normaal moeten zijn'

'Ik ben al heel lang op zoek, maar heb niks gevonden. De meeste mensen reageren niet eens, en als ze wel reageren, zijn ze vaak op zoek naar een werkend persoon en niet naar een student. Vanuit een ander land is het bijna onmogelijk om een woning te vinden. Dan moet je iemand hebben die voor jou naar een bezichtiging gaat.'

'Gisteren had ik een bezichtiging, vandaag weer. Het is ergens in het centrum. Op dit punt kan ik het me niet meer veroorloven om iets af te wijzen. Ik slaap nu bijna twee weken in dit hostel en ik blijf nog minstens tot vrijdag. Misschien ga ik daarna iets tijdelijks zoeken in Leiden, maar anders blijf ik nog even hier. In Leiden zijn er eigenlijk geen betaalbare slaapplekken te vinden zoals deze.'

'Het is heel teleurstellend dat je in dit land zo moeilijk een huis kan vinden. We zijn geen goed doel of zoiets, we willen gewoon betalen voor een kamer. Ik heb in vier andere landen gestudeerd, en nergens was het zo erg.'

'Van een vriendin hoorde ik dat er in Engeland ook een woningtekort is onder studenten, en daar zijn ze gaan protesteren tot iedereen een huis had. Hier is de houding: "Ja, dat hoort erbij". Het zou niet normaal moeten zijn.'

'De universiteit zou minder studenten moeten aannemen als ze weten dat er te weinig woonruimte is. We zijn een enorm grote groep, het is niet zo dat alleen een enkeling geen huis vindt. Ze geven van tevoren wel aan dat het moeilijk is om een woning te vinden, maar dit had ik niet verwacht. Je denkt toch dat het wel goed komt. Ik heb zo mijn best gedaan om toegelaten te worden, dat ik onder geen beding terug naar huis ga.'

Evangelia Theocharous (25, clinical neuropsychology). Komt uit Cyprus en slaapt net als Kaiser in het Pink Flamingo Hostel, maar op een kleinere slaapzaal. Ze betaalt dertig euro per nacht.

Nieuws

Minerva trekt meeste eerstejaars

Een recordaantal studenten heeft zich dit jaar ingeschreven bij Leidse studentenverenigingen, meldt de Plaatselijke Kamer van Verenigingen. In totaal meldden 2823 nieuwe studenten zich aan. L.S.V. Minerva heeft het hoogste aantal aanmeldingen, namelijk 517. Dit is praktisch gelijk aan het aantal aanmeldingen in 2018, toen waren het er 515. Augustinus ziet een lichte groei, van 392 aanmeldingen in 2018 naar 408 dit jaar. Bij Quintus en SSR ligt het aantal aanmeldingen, respectievelijk 284 en 214, iets lager dan de 300 en 230 van vorig jaar. Bij Catena hebben zich inmiddels 120 nieuwe leden aangemeld, vergelijkbaar met de 115 van vorig jaar. Naar verwachting loopt het aantal aanmeldingen bij Catena door het jaar heen nog op tot rond de 200.

Afscheid van decaan De Snoo

Op 29 augustus heeft de Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen afscheid genomen van decaan Geert de Snoo. De Snoo zal vanaf 1 november werkzaam zijn als directeur van het Nederlands Instituut voor Ecologie. Bij zijn afscheid ontving De Snoo een onderscheiding van vrouwenwerk RISE voor zijn inzet voor gendergelijkheid. Ook mocht hij van de gemeente Leiden een Gouden Speld in ontvangst nemen, als dank voor zijn samenwerking met de stad. De Snoo is een expert op het gebied van biodiversiteit, milieu en natuurbeheer. Hij zal verbonden blijven aan de universiteit als hoogleraar *conservation biology*.

LUS onderwijsprijs

Tijdens de opening van het academisch jaar zijn traditiegetrouw de LUS onderwijsprijs en de Gratamaprijs uitgereikt. Dr. Thijs Porck mocht dit jaar de LUS onderwijsprijs in ontvangst nemen. Hij werd genomineerd op basis van zijn gevarieerde colleges en de wijze waarop hij studenten weet te enthousiasmeren. Voorzitter van het LUS, Nienke de Wit, zei erover tijdens de uitreiking: 'Zo deinst Porck er niet voor terug een dansje te maken om studenten complexe grammatica aan te leren en gebruikt hij zelfgemaakte cartoons in zijn colleges.' De Gratamaprijs, een aanmoedigingsprijs voor jonge wetenschappers, ging dit jaar naar Mariëtte Boon voor haar onderzoek naar de rol van bruin vet in de vet- en suikerstofwisseling. Dit type vetcel kan energie omzetten in warmte en daarmee mogelijk bijdragen aan het bestrijden van obesitas.

Vijf ERC Starting Grants

De European Research Council (ERC) heeft aan vijf Leidse wetenschappers een Starting Grant toegekend. De beurs is bedoeld voor wetenschappers aan het begin van hun carrière. Twee gaan er naar Sociale Wetenschappen, een naar Geesteswetenschappen/Governance and Global Affairs, een naar Wiskunde en Natuurwetenschappen en een naar het LUMC, waar Noel de Miranda onderzoek gaat doen naar immunotherapie tegen kanker. Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Nederland hebben deze ronde de meeste Young Grants binnengesleept.

Facultair feest

Voor alle studenten en medewerkers van de Faculteit der Geesteswetenschappen wordt op donderdag 12 september een feestavond georganiseerd ter gelegenheid van het 444-jarig bestaan van de universiteit. Op het programma staan onder andere *HUM Talks* door de genomineerden voor de Facultaire Onderwijsprijs, de talentenjacht *Humanities Got Talent*, diverse workshops, karaoke, een *silent disco* en verschillende dj's. De volgende dag, vrijdag 13 september, is voor de gehele faculteit collegevrij. De avond vindt plaats in de Stadsgehoorzaal en is gratis. Aanmelden kan op de website van de universiteit.

LUC-studenten wonen te goedkoop

Te lage huren zorgen jaarlijks voor flink tekort op begroting

Het Leiden University College heeft elk jaar een tekort op de begroting. De huuropbrengsten van de inpandig wonende studenten van het college zijn namelijk te laag om de verhuurder volledig te compenseren. Het bestuur van de Faculteit Governance and Global Affairs (FGGA) gaat met het college van bestuur op zoek naar een oplossing.

DOOR VINCENT BONGERS De studenten van het Leiden University College (LUC) wonen in een complex aan het Anna van Buerenplein in Den Haag. De eigenaar van het pand is vastgoedbeheerder Green Real Estate.

In de begroting van FGGA voor 2020-2023, die onlangs in de faculteitsraad werd besproken, staat dat er 95.000 euro wordt besteed 'ter dekking van het "gat" tussen huurinkomsten ontvangen van studenten en huurverplichtingen van de universiteit richting eigenaar Green.'

Vice-decaan Koen Caminada zuchtte toen het onderwerp ter sprake kwam: 'Jongens, het is zoals het is. Dit is een probleem dat we nog niet hebben opgelost. We hebben een te duur arrangement, dat zorgt voor een structureel tekort bij het LUC. Een mogelijkheid is: de huurprijs gaat gewoon omhoog. Dat willen we echter niet, want dat zou betekenen dat de studenten al-

OPEN GESPREK

lemaal boven de grens van de huurotoeslag komen.'

Het gat dichten door het geld bij onderwijs weg te halen is ook geen optie. Caminada: 'Het LUC stelt: we kunnen niet gaan bezuinigen

op onderwijs vanwege een *housing*-probleem. En als het LUC een tekort heeft, dan grijpt dat ook weer in op andere eenheden. Dat wil je ook niet.'

Maar de rekening moet wel be-

taald worden. We gaan dan ook overleggen met het college van bestuur om tot een oplossing te komen. Iedereen onderkent de problematiek. Het wordt een open gesprek.'

Kamertekort lijkt minder groot

Volgens de gemeente Leiden is de woningnood onder studenten dit jaar 'minder nijpend' dan vorig jaar.

'We hebben geen signalen dat er zich nu acute situaties voordoen', zegt woordvoerder Hester Tuinhof van de gemeente Leiden. Enerzijds komt dat volgens haar doordat er inmiddels veel nieuwe studentenwoningen zijn opgeleverd. 'Denk bijvoorbeeld aan de 467 van DUWO die vorige week maandag werden opgeleverd bij de Leidse Schans en de in totaal 140 woningen die in Voorschoten bij het Hoflandhuys worden opgeleverd.' Daarmee zijn er dit jaar al 600 studentenwoningen gerealiseerd van de in totaal 2700 woningen die er volgens de afspra-

ken tussen de gemeente en DUWO moesten komen. Daarnaast is het de bedoeling dat er begin volgend jaar 392 woningen bij de Ypenburgbocht worden gebouwd (kruising Willem de Zwijgerlaan en Schipholweg) en komen er 600 woningen op het BioSciencePark.

Een tweede reden dat de woningnood minder nijpend is dan vorig jaar, zegt Tuinhof, is dat de Universiteit Leiden dit jaar beter over de situatie heeft gecommuniceerd naar internationale studenten. 'Die zegt: "Als je niet zeker bent van onderdak, kom dan niet naar onze universiteit".'

Tuinhof geeft aan dat ook de komende jaren nog gebouwd blijft worden, samen met de regiogemeenten Oegstgeest, Voorschoten en Leiderdorp. 'Woningen zijn in Leiden voor

alle doelgroepen schaars, dus ook voor studenten is de markt niet ruim. Maar met de 2700 extra woningen voor studenten spelen we in op de vraag die we tot 2026 op basis van de jaarlijkse lokale monitor studentenhuusvesting uit 2018 zien.'

Hoe groot het kamertekort precies is, is lastig vast te stellen. Elk jaar neemt het aantal nieuwe eerstejaars toe, maar het is niet bekend of ook het aantal studenten dat op kamers wil evenredig toeneemt. Om onder meer financiële redenen kiezen steeds meer studenten ervoor langer thuis te blijven wonen. Het meest recente cijfer dateert van juni 2019, uit een brief van de minister van Binnenlandse Zaken. Volgens die brief bedraagt het tekort in Leiden momenteel 1200 woningen. **SVL**

Diervriendelijk insecten verdelgen

Het bestuur van Sociale Wetenschappen krijgt verzoeken om het hele dak groen te maken, maar eerst moeten ze van de insecten af.

De faculteit der Sociale Wetenschappen begint dit jaar met een spiksplinternieuwe bibliotheek. Daarop zit ook een 'groen dak', oftewel een dak met veel plantbegroeiing. Dat is erg mooi, maar het bestuur kan nog niet ingaan op verzoeken om ook de andere kant van het gebouw groen te maken, vanwege insectenoverlast. 'Mensen zijn blij met de groenvoorziening', zei bestuurslid Rolf Oosterloo tijdens de faculteitsraadvergadering van vorige week. 'Veel mensen vragen of het ook aan de andere kant kan. Maar we hebben aan de groene kant nogal insectenoverlast, dus we moeten nadenken over een vriendelijke manier om hiermee om te gaan. We willen uiteraard meer groen, maar we willen ook niet dat er bij elk raam dat opengaat wespen binnen vliegen.' **AK**

Leiden deelt mee in zwaartekrachtmiljoenen

Leidse wetenschappers doen mee in vier samenwerkingsverbanden die een zogeheten zwaartekracht-subsidie hebben gekregen.

Dat zijn onderzoeksbeurzen van rond de twintig miljoen euro, waarvoor wetenschappers uit verschillende disciplines en van verschillende universiteiten moeten

samenwerken. Van de 34 aanvragen werden er zes gehonoreerd.

Radioloog Boudewijn Lelieveldt van het Leids Universitair Medisch Centrum gaat meedraaien in een project dat wil uitzoeken wat de genen waarvan we weten dat ze betrokken zijn bij hersenziektes nou eigenlijk doen. Die kennis zou moeten leiden tot nieuwe behandelingen.

Microbieel ecooloog Jos Raaijmakers van ecologie-instituut NIOO is ook hoogleraar bij het Instituut Biologie Leiden, en gaat onderzoeken hoe de bacteriën die rondom plantenwortels liggen de plant beter kunnen beschermen tegen bijvoorbeeld ziekten of droogte.

Psychologen Bernet Elzinga en Andrea Evers gaan werken aan on-

derzoek naar de samenhang van verschillende symptomen bij psychische aandoeningen.

Hoogleraar Thomas Hankemeijer van het farmacologie-instituut LACDR ontwikkelt meetmethodes, en wil die gebruiken in een project dat zich bezighoudt met het meten en verklaren van de effecten van de omgeving op onze gezondheid. **BB**

‘We willen uw bloedgeld niet’

> Vervolg van de voorpagina

Maar daar zijn niet alle bèta's met mee eens, blijkt op het Gerecht. 'Ik vind het bloedgeld', zegt Arne Smeets, wiskundige aan de Radboud Universiteit, en co-initiatiefnemer van de 'Petitie Bèta's tegen Van Rijn'. 'Het zijn middelen die op cynische wijze worden weggesneden bij andere sectoren. Daar bedanken wij dan ook voor.'

'Ik verwachtte een paar toga's in de regen op een pleintje', zegt Giseline Kuipers, hoogleraar sociologie aan de Universiteit van Amsterdam, tijdens haar toespraak. 'Maar jullie zijn met heel veel, en staan zowat tot aan het Rapenburg. Daaruit blijkt dat steeds meer mensen inzien dat het misgaat op de universiteit. Alleen rendement telt nog. De wetenschap wordt achteloos kapot gemaakt.' Het publiek begint te juichen. 'Wauw, dat ben ik als wetenschapper niet gewend', reageert Kuipers. 'Leuk wel, eigenlijk.'

In de Pieterskerk galmen inmiddels de harmonieuze stemmen van het studentenkoor. Buiten klinkt steeds luider: 'Actie! Actie! Actie!' En: 'Universiteit, solidariteit.' Breuker pookt het vuurtje verder op: 'De minister heeft net in de kerk gezegd dat ze de universiteit hoog heeft zitten.'

'Boeiee!', roepen de boze wetenschappers en studenten meteen.

Rens Bod, hoogleraar computational and digital humanities aan de Universiteit van Amsterdam en een van de drijvende krachten achter WOinActie, neemt de microfoon over. 'Hoor u ons, minister Van Engelshoven? Hier staan we: wetenschappers, bestuurders en studenten. Wij willen geen minister die het wetenschappelijk onderwijs kapot maakt: Treed af!'

'Ach, aftreden', reageert hoogleraar Arabisch Petra Sijpesteijn achteraf: 'Of dat nou meteen zo nodig is... Maar er moet wel serieus iets veranderen. We zijn ons steeds meer

Pedel Erick van Zuylen, minister Ingrid van Engelshoven en rector Carel Stolker in de Pieterskerk. 'Het gaat goed met het onderzoek', zei Stolker, 'maar niet met de mensen die dat onderzoek doen'. Foto Marc de Haan

met de verkeerde dingen bezig gaan houden.'

'Steeds meer regeltjes en management', vult hoogleraar kunstgeschiedenis Kitty Zijlmans aan. Sijpesteijn: 'Ik vind de solidariteit van docenten en studenten die elkaar steunen heel fijn. De realiteit is wel, dat je ook hier aan het denken bent aan het college dat je nog moet voorbereiden en het artikel dat je nog moet schrijven. Je voelt de druk.'

'Alleen protesteren is niet genoeg', vindt de Maastrichtse hoogleraar Lies Wesseling. 'Wetenschappers zijn zulke makke schapen. Die laten zich alles aandoen: telkens meer overwerken, en nog meer. Ik vind dat we moeten gaan staken.'

Rector Carel Stolker is binnen inmiddels aan zijn slotwoord toe: 'Waarom staan die collega's van ons bij het Gerecht? Als je het moet samenvatten, denk ik dat het wel goed gaat met Nederland, en het Nederlandse wetenschappelijk onderzoek, maar het gaat niet goed met de mensen die het onderzoek doen en het onderwijs geven.'

Hij richt zich tot de minister. 'Die lijstjes die u noemt, zijn fantastisch, en we doen het goed. Het is indrukwekkend, maar de lijstjes zijn één kant van het verhaal, en de mensen – de onderwijzers, onderzoekers en ondersteunend personeel, zijn de andere. Hoe gaat het met hen?' Daarnaast, zegt hij, is er te weinig

waardering voor de alfa's en gamma's. 'In het verleden was het juist omgekeerd, toen dachten we zo over techniek. Die fase zijn we wel voorbij, maar nu zijn die twee grote wetenschapsterreinen in het defensief gedwongen. Nu verschijnt het ene na het andere stuk waarin die wetenschapsgebieden zichzelf proberen te verdedigen.'

Daarin krijgt Stolker soms het idee dat geesteswetenschappen en sociale wetenschappen als 'hulpwetenschappen' voor de bèta's worden neergezet. 'Dat zou ik heel slecht vinden. Het zijn wetenschappelijke disciplines in their own right. Niet alleen omdat ingenieurs ze nodig hebben.'

VB/AK

Van brein tot brein hopen

Leidse onderzoekers en oprichters van het Creative Intelligence Lab Max van Duijn (taal- en cognitiewetenschapper) en Tessa Verhoef (AI-wetenschapper) onderzochten op Lowlands hoe doorvertelde verhalen veranderen.

Max van Duijn, een doorvertelonderzoek op Lowlands, hoe ging dat precies?

'Op het festival hebben we een lab gebouwd, waarin we een cel hebben geplaatst. Daarin was een beeldscherm en een microfoon aanwezig. Op dat scherm werd door een acteur een verhaal verteld waarin elementen zaten die pasten bij het decor van Lowlands. Er waren vier verhalen. Eentje ging bijvoorbeeld over twee meiden die bij de koffietent op Lowlands werkten.'

'Het ene meisje schreef haar telefoonnummer op de bakers die ze haar vriendin aan leuke mannen liet uitdelen, waarna ze hoopte te worden geappt door een van die jongens. Maar ze werd juist geappt door een jaloerse vriendin die zich voordeed als jongen, waarna ze in een dixi werd opgesloten, omver werd geduwd en uitwerpselen over zich heen kreeg.'

'Na het verhaaltje werd de bezoekers gevraagd dat verhaal na te vertellen. Dit werd opgenomen, en een volgende proefpersoon kreeg dan telkens de versie van een vorige bezoeker te zien.'

En wat wilden jullie dan weten?

'Verhalen zijn een heel belangrijke draager van informatie die van generatie op generatie wordt doorgegeven. Wij zijn geïnteresseerd in hoe die verhalen veranderen als ze van brein naar brein hopen en een evolutieproces ondergaan.'

'Uit eerder onderzoek weten we dat sociale informatie beter wordt onthouden dan abstracte informatie. Informatie over jaloezie en wraak bijvoorbeeld, zoals in het verhaaltje dat ik net samenvatte, wordt beter doorverteld dan andere stukjes informatie.'

'Wij willen nu bijvoorbeeld nauwkeuriger weten wat sociale informatie geschikter maakt om te bekijken. Daarvoor moeten we nog wel alle data analyseren.'

Is Lowlands wel een geschikte plek voor wetenschappelijk onderzoek?

'We dachten eerst: als het niets wordt, doen we het elders over. Maar Lowlands bleek juist een heel geschikte plek en heel ecologisch valide, omdat verhalen en roddels in de alledaagse praktijk ook plaatsvinden in een ongecontroleerde omgeving, zoals in de voetbalkantine of de kroeg.'

'Bezoekers die duidelijk iets anders hadden gebruikt dan een paar biertjes, lieten we wel meedoen maar hebben we niet meegenomen in de onderzoeksresultaten. En ook bezoekers die per se in groepjes wilden, hebben we alleen voor spek en bonen laten meedoen.'

Hoe vaak kon een verhaal worden doorverteld zonder dat de waarheid al te veel geweld werd aangedaan?

'De meeste doorvertelketens zitten tussen de zes en tien personen. Op een gegeven moment sterft het verhaal af: dan wordt er geen verhaal meer verteld, maar een droge opsomming van een aantal dingen die de proefpersoon nog weet.'

'Maar we waren onder de indruk van de mate waarin het verhaal bewaard blijft, zelfs na een keten van acht personen.'

'We zien parallellen in hoe die verhalen veranderden, maar voordat dat meer over kunnen zeggen moeten we eerst het onderzoek afronden. In totaal hebben ongeveer vierhonderd proefpersonen meegedaan. We zijn met heel veel en goede data thuisgekomen.' SVL

Ontevreden over opleidingscommissies

De faculteit Governance and Global affairs (FGGA) in Den Haag pompt 8,4 miljoen euro in het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. De faculteit is niet helemaal tevreden over de rol die de opleidingscommissies spelen in het tot stand komen van deze kwaliteitsafspraken.

Het geld dat het afschaffen van de basisbeurs oplevert, moet ten goede komen aan studenten. Dat is afgesproken bij de invoering van het leenstelsel. In de periode 2019-2024 heeft FGGA 8,4 miljoen euro gereserveerd voor kwaliteitsaf-

spraak-projecten. Omdat het geld voor studenten is, is het belangrijk dat ook de opleidingscommissies een grote rol spelen in het realiseren van deze projecten.

Dat verloopt niet altijd even goed, bleek tijdens de faculteitsraadsvergadering vorige week. In kwaliteitsafspraken-notitie staat namelijk dat tijdens de inspraakronde op 7 maart 'van alle actieve studenten die waren uitgenodigd, er slechts vijf aanwezig waren. Dit ondanks meerdere reminders en verplaatsen van de datum. De studenten die er waren reageerden positief op de plannen, maar het blijkt lastig om de studen-

ten voor dit belangrijke onderwerp te motiveren.'

'Het is moeilijk om de opleidingscommissies te betrekken bij de kwaliteitsafspraken. Ik heb het idee dat dat te maken heeft met de kennis bij de commissies over dit onderwerp, zei studentraadslid Rik Evers.'

'Er zijn inderdaad veel zorgen over de betrokkenheid van de opleidingscommissies, dat is universiteitsbreed het geval', reageerde vice-decaan Koen Caminada. 'Er zijn redenen waarom het wat minder liep', legde Caminada uit. 'Wat er precies moest gebeuren rond de kwaliteitsafspraken, was eerst

binnen de gehele universiteit niet duidelijk.'

Vervolgens werden er zes thema's bedacht, zoals bijvoorbeeld 'studie-succes' en 'onderwijsdifferentiatie'. 'Dat was veel te breed', aldus Caminada. 'Nu we echt met projecten bezig zijn, begint het veel meer te leven. We gaan er veel meer bovenop zitten en denken dat we het lek boven hebben wat betreft de commissies.'

Evers: 'Ik weet niet of we van de commissieleden kunnen verwachten dat ze zo'n ingewikkeld dossier goed kennen. En als ze het niet goed kennen, dan zijn ze ook minder makkelijk te motiveren.' VB

Minister gaat leenstelsel doorlichten

> Vervolg van de voorpagina

In het AD legt hij uit dat een van de mogelijkheden is om ervoor te zorgen dat veel meer studenten in aanmerking komen voor een aanvullende beurs. 'Ik denk dan aan ouders die tot drie keer modaal verdienen, tot en met een ton. Dat is een nieuwe basisbeurs.'

De draai van de partij is nogal opvallend en pijnlijk voor Jet Busse-

maker, die in het vorige kabinet voor de PvdA minister van Onderwijs was. Zij wist in 2015 met veel pijn en moeite het leenstelsel door de Tweede en Eerste Kamer te loodsen.

In de Tweede Kamer is er nu een ruime meerderheid tegen het stelsel. Alleen VVD en D66 zijn nog voorstander. Al begint bij D66-fractievoorzitter Rob Jetten ook de twijfel toe te slaan, bleek dinsdag. Hij noemde het leenstelsel bij BNR

Nieuwsradio 'geen doel op zich'. Jetten wil eventueel best sleutelen aan het stelsel maar hij wil 'niet terug naar het oude systeem waarin we alle studenten hetzelfde bedrag gaven. Dat was voor studenten met een kleinere portemonnee veel te weinig en voor studenten met rijke ouders eigenlijk overbodig.'

Toch wordt voorlopig de bijl nog niet in de regeling gezet. Het kabinet van CDA, VVD, D66 en Chris-

tenUnie wil het leenstelsel nog niet afschaffen. Maar in 2021 zijn er weer verkiezingen voor de Tweede Kamer.

Minister Van Engelshoven heeft inmiddels tegen het AD gezegd dat ze het leenstelsel gaat laten doorlichten. Mocht uit die evaluatie blijken dat de leningen een belemmering zijn voor sommige studenten, dan wil ze eventueel het stelsel aanpassen. VB

Sebastiao Salgado (LUMC collectie)

Kijken is de (genees)kunst

Nieuwe Honours Class 2019-2020

Meld je nu
aan op:
universiteitleiden.nl/honours-academy

- Train je klinische blik door naar kunst te kijken;
- Leer over de filosofie van het kijken;
- Ontdek wat een 'healing environment' inhoudt;
- Bediscussieer controverses in 'ziekenhuis kunst' aan de hand van een tentoonstelling in Galerie LUMC;
- Met gastcolleges van onder andere Wieteke van Zeil (journalist), Christi van Asperen (klinisch geneticus), Laura Plezier (kunsthistoricus), Millee Herweijer (architect) en Mieke Boon (filosoof).

* Aanmelden kan t/m 9 september
** Deze Bachelor Honours Class is onderdeel van het Honours College, maar kan ook gevolgd worden door bachelor studenten die zich eenmalig willen verdiepen in de (genees) kunst naast hun reguliere studie.

Academische Agenda

Dhr. C.L. Kuo hoopt op dinsdag 10 september om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Applications for activity-based probes in biomedical research on glycosidases'. Promotoren zijn prof.dr. J.M.F.G. Aerts en prof.dr. H.S. Overkleef.

Dhr. J.S. Jean hoopt op dinsdag 10 september om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is 'La Biographie d'un paysage'. Promotor is prof.dr. C.L. Hofman.

Mw. J. Dekker hoopt op dinsdag 10 september om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Stimulating and maintaining spontaneous breathing of preterm infants at birth'. Promotoren zijn prof.dr. A.B. te Pas en prof.dr. S.B. Hooper (Monash University).

Mw. E. Beyranvand Nejad hoopt op dinsdag 10 september om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Mechanisms underlying success and failure of cancer immunotherapy'. Promotor is prof.dr. S.H. van der Burg.

Mw. L. Schakel hoopt op dinsdag 10 september om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Evaluating the effectiveness of innovative psychological intervention tools in optimizing health outcomes: A multimethod approach'. Promotoren zijn prof.dr. A.W.M. Evers en prof.dr. T.H.M. Ottenhoff.

Mw. A. Gillissen hoopt op woensdag 11 september om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Towards better prognostic and diagnostic strategies for major obstetric haemorrhage'. Promotor is prof.dr. J.G. van der Bom.

Dhr. G.D. Strunks hoopt op woensdag 11 september om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen.

De titel van het proefschrift is 'Strategies for the improvement of genome editing in Arabidopsis thaliana'. Promotor is prof.dr. P.J.J. Hooykaas.

Mw. I. Riemsdijk hoopt op woensdag 11 september om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Hybrid zone dynamics in amphibians'. Promotor is prof.dr. M. Schilthuisen.

Dhr. J.N. Mangarella hoopt op woensdag 11 september om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Politics and the Longue Durée of African Oil Communities: Rentierism, Hybrid Governance, and Anomie in Gamba (Gabon), c. 1950s – 2015 (and Beyond)'. Promotor is prof. dr. J. Abbink.

Mw. M.C. Wilson Janssens hoopt op woensdag 11 september om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Conflict (im)mobiles'. Promotoren zijn prof.dr. M.E. de Bruijn en prof.dr. M.P.G.M. Mous.

Dhr. M.H.C. Rhoen hoopt op donderdag 12 september om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Big Data, Big Risks, Big Power Shifts Evaluating the General Data: Protection Regulation as an instrument of risk control and power redistribution in the context of big data'. Promotor is prof.dr. A.H.J. Schmidt.

Mw. M. Krishnan hoopt op donderdag 12 september om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'PsbS: a plant pH sensor regulating photosynthesis'. Promotor is prof. dr. H.J.M. de Groot.

Dhr. M.T. van Nijntant hoopt op donderdag 12 september om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Parties under pressure: Explaining choices made by parties in the wake of heavy electoral defeat'. Promotor is prof. dr. H.J.M. de Groot.

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles**

en huiswerkbegeleiding op verschillende locaties of bij de leerling thuis.

Leiden-Noord, 28 leerlingen **basis-onderwijs**, groep 4 t/m 8, waarvan 7 met vergoeding van 5 tot 10 euro. **Voortgezet onderwijs**: *Oefenen voor staatsexamen NT2, niveau 2. *Economie, 4havo. *Wiskunde, Engels, brugklas mavo, havo. *Wiskunde B, 4havo.

Leiden-Zuid, 7 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. Onderwijswinkel

Arubapad 2 (Het Gebouw), ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoorn@owwleiden.nl.

Word taalmaatje en help één keer per week een vluchteling of anderstalige met het verbeteren van het Nederlands. Bepaal zelf waar en wanneer. Mail naar taalgroep@ekkleisleiden.nl of bel: 06-34069967.

PROGRAMMA STUDIUM GENERALE Leiden en Den Haag www.universiteitleiden.nl/studium-generale

Studium Generale organiseert brede activiteiten voor studenten, medewerkers, alumni en andere geïnteresseerden die graag over de grenzen van hun vakgebied heen kijken. Mits niet anders vermeld geldt: **TOEGANG IS GRATIS! GEEN AANMELDING NODIG. IEDEREEN IS WELKOM! (Kom wel op tijd, want vol = vol!)**

Voor een uitgebreid programma of wanneer u onze tweewekelijkse nieuwsbrief wilt ontvangen, zie: www.universiteitleiden.nl/studium-generale
Voor een papieren programmaboekje mail uw postadres naar studiumgenerale@sea.leidenuniv.nl

SERIE: IN JE ELEMENT: VERHALEN UIT HET PERIODIEK SYSTEEM

Tijd en Plaats
19.30 - 21.30 uur
Zaal 019, Lipsius,
Cleveringaplaats 1, Leiden

DO|05|09
Een spelletje patience – De geschiedenis van het periodiek systeem der elementen

DO|12|09
Zuurstof (O) – Het bijzondere verhaal van een onbekende Bredanaar

Carbon (C) – Graphene as the material of the future (this lecture will be held in English)

DO|19|09
Koper (Cu) – Een mijnbouwkundige blik op de stad
NA DE PAUZE
Goud (Au) – 'Gouden bergen', de effecten van goudmijnbouw in West-Afrika

DO|26|09
Helium (He) – Het koudste plekje op aarde
NA DE PAUZE
Platina (Pt) – Het element voor het energievraagstuk

SERIE: CICERO

Tijd en Plaats
19.30-21.00 uur
Zaal 019, Lipsiusgebouw,
Cleveringaplaats 1, Leiden

DJ|10|09
Cicero de politicus – tegen Catilina en tegen Antonius

DJ|17|09
Cicero de filosoof

DJ|24|09
Cicero de redenaar

DJ|11|10
Cicero de advocaat – de verdediging van Milo

DJ|8|10
Cicero na zijn dood

SERIE: PASSIE VOOR DE ANDER!?

Deze serie is georganiseerd ism Leidse Studenten Ekklesia

Tijd en Plaats
19.30-21.00 uur
28 okt van 19.30-22.00 uur
Zaal 019, Lipsiusgebouw,
Cleveringaplaats 1, Leiden

MA|23|09
De kracht van kunst als kompaan

MA|30|09
Het goede leven & de vrije markt

MA|7|10
Compassie in Leiden

MA|14|10
Compassie in de zorg

MA|21|10
Compassie in het dierenrijk: feit of fabel?

MA|28|10
Compassie in de praktijk
NA DE PAUZE
Compassie en nabijheid

SERIE: GLOBAL CHALLENGES

Time and Venue
7:00 pm-8:30 pm
Auditorium, Leiden University College,
Anna van Buerenplein 301, The Hague
Voertaal Engels/in English
Limited seats available – please register in advance through our website!

WED|11|09 (OR WED|18|09)
Topic will be IPCC related

WED|9|10
Kashmir

WED|13|11
Statelessness

SERIE: LIVING TOGETHER: WHO WE ARE, WHO WE KNOW, AND WHO WE SEEM TO BE

De onderwerpen worden binnenkort op onze website bekend gemaakt.

Tijd en Plaats
WO|25|09

WO|16|10

WO|6|11 (OF DO|21|11)

DO|12|12
19.30-21.00 uur
Lipsiusgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden

SERIE: HUTSPOT

DO|10|10
Geopolitiek in de praktijk en de menselijke factor door Jaap de Hoop Scheffer

Tijd en Plaats
19.30-21.00 uur
Zaal 3.46, Wijnhavengebouw,
Turfmarkt 99, Den Haag

DO|24|10
Van sjaars tot schildermeester – Rembrandt en de Universiteit Leiden

Tijd en Plaats
19.30-21.00 uur
Zaal 019, Lipsiusgebouw,
Cleveringaplaats 1, Leiden

DO|31|10
The Wizard and the Prophet: Two Remarkable Scientists and Their Dueling Visions to Shape Tomorrow's World by Charles C. Mann

Time and Venue
7:30 pm-9:00 pm
Room 019, Lipsius Building,
Cleveringaplaats 1, Leiden

Groter, beter, sneller, meer

Waarom iedereen het nieuwe Naturalis moet bezoeken

Het vernieuwde Naturalis is meer pretpark geworden, en minder museum. Maar het komt er geweldig goed mee weg.

DOOR BART BRAUN 'Ik wil seks!', kreunt een jonge vrouwenstem door de telefoonhoorn. En: 'Bevrucht me! Nu!' Het zijn behulpzame vertalingen voor de dierengeluiden die je daarvoor kon horen. Je moet goed luisteren, want het geluid van de telefoons staat zacht.

Zo zijn er wel meer kinderziektes in het dit weekend geopende Naturalis. Het personeel loopt nog wat zenuwachtig rond, soms met een inbussleuteltje in de hand om een noodreparatie uit te voeren. In de ene zaal staat de muziek te hard, in de andere zaal moet je geduldig de teksten ontcijferen omdat de lampjes zo zijn geplaatst dat alleen de onderkant van de letters leesbaar zijn.

De seks-expo waar je de hitsige dieren kan horen, is verstopt achter een geheime deur; zo kunnen bezorgde ouders hun kleine kinderen nog even weghouden van de opgezette varkenskut en walvispiemel. Die aanpak zou misschien ook echt werken als de twee grote zij-ingangen van de expositie ietsje beter verstopt waren.

In een tijd waarin de Efteling onder vuur ligt vanwege al dan niet racistische karikaturen in haar attracties, kun je je afvragen waarom Naturalis ineens een animatronische poppenshow met slecht nagedane Japanse accenten moest hebben. De fossielen in de IJstijdzaal zijn dusdanig donker ingepakt achter zwart gaas in onverlichte kasten dat je er zelfs met de bijgeleverde zaklampjes vrijwel niks van kan zien.

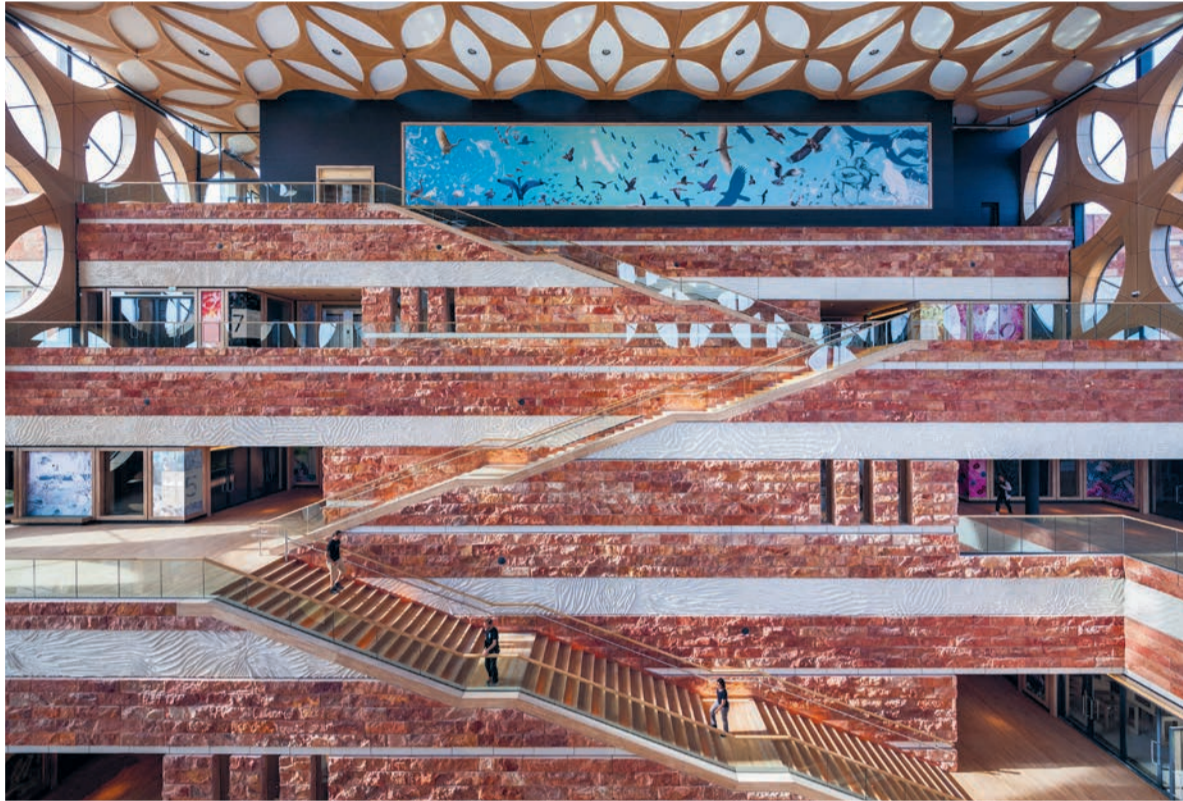
Het zijn kleinigheden, en vermoedelijk snel opgelost tegen de tijd dat u zelf langsgaat. En dat moet. Het nieuwe museum van Naturalis Biodiversity Center is namelijk groter, mooier, sneller en meer.

Groter, dat moest gewoon. In 2012 fuseerde het oude Naturalis met het Nationaal Herbarium Nederland en het Zoologisch Museum Amsterdam tot een van de grootste natuurhistorische collecties ter wereld. De totale verzameling van 42 miljoen objecten paste domweg niet meer in het gebouw.

Ook het aantal bezoekers groeide maar door: mede dankzij de populariteit van televisiebioloog Freek Vonk en de aanschaf van een tyrannosaurus-skelet kwamen er in 2016 meer dan vierhonderdduizend bezoekers naar het Leidse museum. Dat was af en toe behoorlijk druk, want het was ontworpen voor honderdvijftigduizend. Datzelfde jaar ging Naturalis dicht voor de grote verbouwing.

In het heropende museum begroot Naturalis op 350.000 bezoekers per jaar, maar ze hopen natuurlijk op nog meer. De gemeente Leiden droomt hardop mee, en wil uitgroeien tot de derde museumstad van Nederland.

Aan Naturalis zal het niet liggen: dat is beter dan ooit. Het pand is enorm veel mooier geworden, zowel van buiten als van binnen. Fons Verheijen, de architect van het originele pand, dreigde naar de rechter te stappen omdat zijn ontwerp werd 'verminkt', en trof een schikking. Van verminking is echter geenszins sprake: Verheijens oranje doos heeft plaatsgemaakt voor een markant gebouw met natuursteen en een wit

autostuurtjesmotief. Ook binnenin is het mooier geworden, met hout, dezelfde natuursteen en veel meer licht in de entreehal.

De opgezette dieren krijgen meer ruimte en komen zo beter tot hun recht. Er zijn schermen met prachtige filmpjes, en de IJstijdzaal verstoppt de fossielen weliswaar in het donker, maar het op die fossielen gebaseerde diorama is enorm. Door de bijbehorende 'verrekijkers' zie je de mammoeten grazen en de sabeltandtijgers sluipen.

'Ik wil seks!', kreunt een jonge vrouwenstem door de telefoonhoorn. 'Bevrucht me! Nu!'

De tentoonstelling over hoe planten en dieren aan verleiding doen – waar de geheime seksruimte onderdeel van is – is het mooist van allemaal. Tegen een achtergrond van art nouveau-schilderingen van dieren en planten zie je schattige babydieren, kan je ruiken aan de naar lijken stinkende *Rafflesia*-bloem die aasvliegen lokt voor haar bestuiving, of dieren-bh's passen: wat zou je aandoen als je meer dan twee tepels had?

Ondanks alle extra expositieruimte ben je sneller met het museum klaar dan vroeger. Er is namelijk ook iets weg: veel mogelijkheden om wat op te steken van de dingen die je ziet, zijn verdwenen. Het meest extreme voorbeeld is de onderste zaal, waar net iets te bombastische muziek net iets te hard staat en net iets te duidelijk onderstreept dat het nieuwe Naturalis nadrukkelijker mikt op sensatie.

Er zijn lichtgevende schermen in de zaal, met mislukte haiku's erop. 'Opladen in de zon/Straks weer tijd/Om actief te worden', staat er bij een plaatje van een leguaan. Waar hij voorkomt? Wat 'ie eet? Wat is zijn relatie met die andere dieren die erom heen staan? En hoe heten die dan? Waarom staat daar niet op z'n minst een naambordje bij? Of kan je daar achter komen met dat scherm? Helaas, de bezoeker krijgt alleen de leguaan.

Bij elk van de acht nu geopende zalen is het duidelijk: hier is heel bewust gekozen voor minder museum en meer pretpark. Dat zal voor de vaste bezoekers geen verrassing zijn: die richting ging het de afgelopen jaren onder leiding van directeur Edwin van Huis al op. Wat verrassend is, is hoe geweldig goed Naturalis ermee wekomt. Er is zoveel meer te zien, dat ook de mensen die wel de bordjes lezen gelukkig worden.

Het klassieke topstuk, de resten van de in Nederlands-Indië gevonden oermens *Homo erectus*, heeft een welverdiende ereplaats gekregen die dankzij de gestoffeerde wanden aanvoelt als een heus *santo sanctorum*. Een baby-orang-oetan op sterk water staat prominent tentoongesteld, als herinnering aan een tijd dat natuurhistorische objecten verzameld werden door een jachtgeweer het oerwoud in te trekken. Er is een hele zaal ingeruimd voor dinosaurusskeletten, gelukkig nog wel met uitlegbordjes.

Het was het lange wachten allemaal waard. Zal je zien dat ook dit museum straks weer te klein is voor alle bezoekers.

Learn a language? Register now!

Language courses – September - December 2019

Ready to improve your language proficiency? The Academic Language Centre offers a wide range of practical language courses, dealing with all language skills: speaking, writing, listening and reading. Register now for our courses starting in September!

- > Dutch
- > English
- > German
- > French
- > Spanish
- > Italian
- > Swedish
- > Russian
- > Arabic
- > Persian
- > Chinese
- > Japanese
- > Korean

NEW!

- > Portuguese
- > Dutch Sign Language
- > Intensive, high level PLUS-courses

Uncertain about your starting level? You can take a free entry test through our website or at the Academic Language Centre without an appointment. Made your decision? You can register online or at our reception, Cleveringplaats 1 in Leiden (Mon-Fri 09:00-17:00) , or at Beehive, Turfmarkt 104 in The Hague (Tue 09:00-13:00).

For information on course schedules, prices, course content and availability, check our website:

atcleiden.nl | 071-527 2332

Academic Language Centre

Discover the world at Leiden University

asn bank
sponsors Amnesty's
Masterclasses for students

HUMAN RIGHTS UNDER ATTACK

Go to amnesty.nl/student and check out dates and topics

[amnestystudentnl](https://www.instagram.com/amnestystudentnl)

© Getty Images
Russian police officers detain a participant of an unauthorized opposition rally in Moscow, 2017.

MASTERCLASSES FOR STUDENTS

LEARN ABOUT VARIOUS HUMAN RIGHTS ISSUES IN OUR FREE MASTERCLASSES

Racen op wilde paarden

Archeologiedocent doet mee aan mythische Mongol Derby

Het is de langste en zwaarste paardenrace ter wereld, waarbij ruiters duizend kilometer over de Mongoolse steppen crossen... op wilde paarden. Bijna de helft van de deelnemers valt gewond uit. Maar archeologiedocent Michael Field haalde wel de finish. 'Mijn paard danste op me.'

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Leuk had Dzjengis Khan het waarschijnlijk niet gevonden, maar van het grote Mongoolse Rijk uit de dertiende eeuw is anno 2019 niet veel meer over. Achthonderd jaar later is niet alles vergeten: zijn befaamde postroute bijvoorbeeld, waarmee destijds via een estafette van duizenden wilde Mongoolse paarden brieven werd bezorgd. Op een stuk van dat parcours, duizend kilometer door de Mongoolse steppen, wordt jaarlijks de langste en zwaarste paardenrace ter wereld gehouden, de Mongol Derby. Op dezelfde Mongoolse paarden die in Dzjengis' tijd werden gebruikt.

Michael Field (55), universitair hoofddocent archeologie, is een van de vijfenveertig ruiters die dit jaar meededen. En om even aan te geven hoe zwaar de race is: Field is een van de 27 deelnemers die ook daadwerkelijk de finish haalden. 'De helft van de afvallers belandde in het ziekenhuis: onderkoeling, gescheurde pezen, ernstige maagproblemen. Eén vrouw overleed bijna aan een zonnesteek. Twee haalden de startlijn niet eens – vier gebroken ribben, een doorboorde long en een gebroken sleutelbeen.'

Niet dat het bij hem allemaal zo soepel ging. Hij laat een foto zien waarop hij gefermenterde merriemelk krijgt, die hij in de lucht moest spetteren voor geluk. 'Dat is traditie. Ik wenste dat ik een goede race zou hebben, maar dat kwam niet uit.'

De ruiters moeten in tien dagen de duizend kilometer afleggen, op paarden die normaal in het wild leven en nauwelijks aan ruiters gewend zijn. Field heeft zelf paarden. Hij jaagt ermee en doet aan wedstrijdsspringen, maar de halfwilde Mongoolse minipaardjes zijn van een heel andere orde.

'Ik heb zelf paarden getraind, maar hier spring je gewoon op wilde beesten waar bijna nooit iemand op heeft gezeten. Als je er eenmaal op zit, zijn ze relatief makkelijk te berijden. Maar dan moet je er wel op zien te komen. Er is een techniek voor, waarbij je je been over het paard slingert en er snel opspringt. Hij laat een foto zien van een vrouw die probeert aan de rechterkant op een paard te komen. 'Fout', zegt hij. 'Die paarden kennen alleen ruiters vanaf de linkerkant. Als je iets aan de rechterkant probeert, gaan ze over de rooie.'

Iedere veertig kilometer krijgen de deelnemers een nieuw paard. Ze verschillen nogal qua temperament. Wie als eerste aankomt, kan de beste kiezen. Hoe later je aankomt, hoe meer kans dat je opgescheept zit met het kneusje van de kudde.

Een goede start is dus van belang, maar dat geluk had Field niet. 'Tijdens de eerste etappe

'Als je er eenmaal op zit, zijn ze relatief makkelijk te berijden. Maar je moet er wel op zien te komen.' Foto's Privécollectie

werd mijn paard mank. Ik stapte af, en ging te voet met hem verder. Na tweehonderd meter ging het al beter, gelukkig. Een andere ruiter riep: 'Spring er weer op!' Dat werd een eerste les. 'Never try to get back on them. Hij bokte me er meteen af, en danste even op me.' Resultaat: 'Mijn hand was zwart, werd zo groot als een rugbybal, met een vreselijke snee aan de achterkant.'

Ook de tweede etappe, op een ander paard, was afzien. 'We kwamen in een mooie vallei, dus ik dacht: 'Laten we gaan!' Maar op een of andere manier viel hij, en landde bovenop me.' De grootste tegenslag kwam de dag erna. 'De eerste twee dagen regende het heel veel, *horizontal rain*. Het was glad, en mijn paard klein. Toen we door een rivier liepen, gleed het zadel van hem af. Ik viel in het water, landde op een steen en die spleet mijn knie open. Ik had hem toen nog vast, maar hoorde de *snap* en de teugel brak. Mijn paard rende bikkend weg. Met al mijn spullen.'

Voor echte noodgevallen kunnen ruiters straffeloos een SOS inzetten, dus Field werd naar het dichtstbijzijnde kamp gebracht en kreeg medische hulp. Maar zijn spullen was hij kwijt en het paard is nooit teruggevonden. 'Ik kon een reservezadel gebruiken, en ruilde wat spullen voor stijgbeugels. Ik had uiteindelijk voor elk been een andere stijgbeugel, die ik bij elkaar bond met een span-

band van een tent.'

Een andere zorg: 'Om de race in tien dagen te halen moet je drie etappes per dag doen. Ik liep achter.' Halverwege de wedstrijd begon hij in te lopen. 'De pijn in mijn knie trok weg. In één dag pompte ik er vier etappes uit.'

Ook begonnen andere ruiters uit te vallen. 'Op dag vijf stopten de meesten. Dat heeft met fitheid te maken. Hoe goed je rijdt, is een ding, maar het is ook een kwestie van uithoudingsvermogen. Ik ben altijd atleet geweest, en ik heb een jaar getraind om fit te worden voor deze race. Op dag vijf kicke dat in, en begon ik er zelfs van te genieten.'

En hij kreeg de betere paarden. 'Omdat anderen uitvielen, kreeg ik de middenmoot – nog niet de beste. Toen dacht ik: wow, dit is veel makkelijker en werd ik heel competitief. Er was echt *no way* dat ik laatste zou eindigen.'

'Het zijn prachtige paarden, niet om te zien, maar omdat het *stamina machines* zijn. Eentje liep 15 kilometer achter elkaar 35 kilometer per uur. Dat is niet plezierig. Je hebt geen controle, en het terrein is ruw. Daarnaast reageren ze niet op aansporen met je benen, zoals hier, dus die moet je doodstil houden. Van de teugels moet je ook afblijven. Je spoort ze alleen aan met je stem: 'Chuu! Chuu!' En verder moet je ze laten gaan, en ze vertrouwen, ook al zit het terrein vol met obstakels en gaten van mollen. Die paarden weten dat

ook en ontwijken ze. Je geeft ze een soort van richting, en dan laat je ze gaan.'

Bij elke stop worden de beesten uitgebreid onderzocht door een team dierenartsen. Als de hartslag te hoog is, het paard mank is of maagproblemen heeft, dan wordt de ruiter gestraft. 'Ik had drie doelen. Eén was een perfecte dierenarts-score. Ik zie mezelf als ruiter, maar ook als een paardenmens, dus die vond ik heel belangrijk. En dat is gelukt, ik was een van de zes ruiters die alle check-ups haalde. Mijn tweede doel was de finish halen. Niet vanzelfsprekend, maar wel gelukt. Mijn laatste, een beetje geheime doel, was in de top tien komen. Dus ik heb me weer opgegeven om over twee jaar opnieuw mee te doen.' Hij laat een mail van de organisator zien, die alvast een plek voor hem vrijhoudt. 'Ik kijk ernaar uit je te zien winnen', schrijft hij. 'Hij denkt ook dat ik het beter had kunnen doen, met iets meer geluk.'

Juist de oudere deelnemers deden het goed, vertelt hij. 'Bob Long, de winnaar, is zeventig jaar oud. Ik ben 55, en er was iemand van 57 die zevende werd. We zijn misschien oud, maar echt niet *finished*.'

Field is nog aan het herstellen, maar begint volgende week weer met trainen. 'Misschien doe ik het zelfs nog een derde keer. Als Bob de race op zijn zeventigste kan winnen, waarom niet?'

Angry academics: “Minister, resign!”

Protesters say they are being “burned off”

'Ad hoc rector' and professor of Korea Studies Remco Breuker at the alternative opening of the academic year. Photo by Marc de Haan

Monday's opening of the academic year was marked by two events: as well as the official ceremony in the Pieterskerk, there was a protest demonstration on the square of Het Gerecht.

BY VINCENT BONGERS AND ANOUSHKA KLOOSTERMAN “Welcome to the Real Opening on Het Gerecht, the place were criminals were once executed, and where we are now going to make short work of the government's failing policy”, says Remco Breuker, Professor of Korea Studies and spokesman for the WOinActie movement, at the alternative opening of the academic year. The spot is overshadowed by the Pieterskerk, the venue of the official opening ceremony featuring Minister Van Engelshoven (D66) - WOinActie's arch enemy - as the main speaker.

The Pieterskerk is an oasis of calm. The attendees, about a thousand in number, sing the classic student song “*Io vivat!*” as the organ plays. Some of them are wearing a red square badge to show their support for the protesters. Although the crowd outside, which is growing more and more angry, cannot be heard, Rector Carel Stolker reminds his audience that his colleagues are out there. Someone has placed WOinActie flyers on the chairs, and in his welcome speech the rector, who calls Breuker the “ad hoc rector”, live-streams the demonstrators.

In the meantime, from his platform, the ad hoc rector can see that the square is teeming with some 750 protesting professors, lecturers and students. One of the protesters holds up a picture of a scientist whose bloody head has been scalped by a cheese parer.

“It's strange that some departments of the university are allowed to burn off for the benefit of other parts”, says Lies Wesseling, Professor of Gender Studies at Maastricht University, who came to Leiden in her academic gown. “That puts us in a stranglehold. It would be more honest to admit that we don't have any cash left in the Netherlands for social sciences and humanities.”

Back at the Pieterskerk, Van Engelshoven says “Of course, I understand the anger about the financial rearrangements, but you must understand that I can't say anything before Prinsjesdag (Dutch Budget Day). And please don't believe everything you read in the papers.”

She also stressed that in international circles, Dutch education has a very good reputation. But... “The system has reached its limits. Keeping our place among the world's best education demands more and more of us.”

“Something must be done”, she continued. “So many companies crying out for staff with technical skills. If our young people all choose to do science programmes, we'd never be able to admit them all. It calls for an ‘emergency oper-

ation’: a tree on the track, a hole in the road, that's how we should consider it. As we all know, emergency operations, in a system that needs an urgent overhaul, are not often a pretty sight. We need it, and the technical programmes have worked hard for it.”

“Academics are like sheep, but. I think we ought to go on strike”

But it is evident, on Het Gerecht, that not all exact scientists agree with her. “It's blood money, I say”, remarks Arne Smeets, a mathematician at Radboud University and one of the people who set up the exact scientists' petition against the new policy. “It's funds that are being grabbed - cynically - from other sectors. We don't want a part of it.”

“I expected a small square with a few people in gowns in the rain”, says Giseline Kuipers, Professor of Sociology at the University of Amsterdam in her speech. “But so many of you came, we nearly reach Rapenburg. It just goes to show that more and more people are aware of the damage to our universities. Only success rates count. Knowledge is being heedlessly destroyed.” The audience start to cheer. “Wow, being an academic, I'm not used to

this”, Kuipers responds. “I think I like it.”

Meanwhile, the voices of the students' choir fill the Pieterskerk. Outside, the crowd is getting louder: “Act now! Act now! Act now!” And: “University, solidarity.” Breuker fuels the fire: “Just now, in the church, the minister said she believes strongly in university education.”

“Boooooo!”, comes the immediate, angry response of the academics and students.

Rens Bod, Professor of Computational and Digital Humanities at the University of Amsterdam and one of the driving forces behind WOinActie, takes the mic. “Can you hear us, Minister Van Engelshoven? Here we are: scientists, governors and students. We don't want a minister who's destroying academic education: Resign!”

“Oh, resign”, Petra Sijpesteijn, Professor of Arabic, says afterwards: “I'm not sure that's necessary... but something really needs to change. We're spending more and more time on the wrong things.” “There are more and more rules and management”, adds Kitty Zijlmans, Professor of Art History. “I really like the solidarity between lecturers and students, they support each other”, Sijpesteijn continues. “The reality is that you're still thinking about it while you're supposed to be preparing your lecture and writing an article. You feel the pressure.”

“Just protesting is not enough”,

Lies Wesseling claims. “Academics are like sheep. Anybody can push them around, there's more and more overtime, and then some. I think we ought to go on strike.”

By now, Rector Stolker has reached the end of his speech: “Why are our colleagues on Het Gerecht? If I can be brief, I think the Netherlands is doing alright, and Dutch academic research is too, but that doesn't apply to the people doing the research and providing the education.”

He turns to the minister. “The lists you mentioned are fantastic and we're doing well. Impressive, but those lists are just one side of the story and the people - the educators, the researchers and the support staff - are the other. How are they faring?”

“Added to which”, he goes on, “there is too little appreciation for the people in humanities and social sciences. In the past, it was the other way round, that's how we thought about technology. We're past that stage, but now these two major fields of knowledge are forced to stand up for themselves. Now, one paper after the other is published in which these academic disciplines try to defend themselves.”

He sometimes has the impression that the humanities and social sciences are merely auxiliary sciences to help the exact sciences. “That would be a very bad thing. They are scientific disciplines in their own right. Not just because engineers need them.”

De nacht die alles veranderde

Hoe bijna mislukt veldwerk toch nog een scriptie én een thriller opleverde

Eén dronken nacht redde niet alleen de scriptie van de Leidse thrillerschrijver Jeroen Windmeijer (50), het vormde ook de basis van zijn vierde boek. 'Drank maakt meer kapot dan je lief is, maar het heeft me toen echt geholpen.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK Het is maart 1993 als Leids student culturele antropologie Jeroen Windmeijer voor zes maanden naar Bolivia vertrekt om veldwerk te doen voor zijn afstudeerscriptie. Hij komt terecht in Yanari, een gehucht op de hoogvlakte Altiplano waar alleen boeren wonen. 'Je zult het op de kaart niet kunnen terugvinden', zegt hij.

Windmeijer is van jongs af aan geïnteresseerd in de Andes. 'Toen ik tien jaar oud was, ging mijn eerste werkstukje over de Inca's terwijl klasgenoten over hun cavia vertelden. Hoewel het er winter is, ver-

Toen hij na een maand nog geen materiaal voor zijn scriptie had, wilde hij naar de dichtstbijzijnde stad La Paz vertrekken, om ander onderzoek te doen. Maar hij zou pas gaan als het dorpsfeest was geweest, met dans, een fanfare, een kerkdienst en rituelen. In het feestgedruis at hij van dezelfde borden, dronk uit dezelfde glazen, liet foto's zien van zijn ouders en broers. 'Ik werd straalbezoep. Toen hebben twee mensen me naar mijn hutje moeten slepen, waar ze me op bed hebben gelegd. Toen ik de volgende dag met een houten kop wakker werd en iedereen voor mijn vertrek gedag wilde zeggen, was ik ineens het mannetje. Iedereen wilde met me praten. Drank maakt meer kapot dan je lief is, maar toen heeft het me echt geholpen.'

De informatie die hij verzamelde, resulteerde niet alleen in een afstudeerscriptie, maar zou vijftientig jaar later ook worden gebruikt voor zijn vierde religieuze thriller *De Offers*. Na zijn succesvolle trilogie *De*

blijft hij een half jaar lang in een koud lemen hutje dat als opslag dient voor de jaaroogst, tussen de zakken aardappelen, bonen en maïs. Er is geen stromend water, de elektriciteit valt vaak uit. 'Ik sliep op jute zakken die waren gevuld met stro. Op het water van het kommetje waar ik me 's ochtends mee waste lag soms een ijslaagje. Ik sliep in een slaapzak met dekens, had een muts op met oorwarmers, ik ademde wolkjes uit. 's Avonds werkte ik aan een tafeltje bij kaarslicht mijn aantekeningen uit. Het was ontzettend eenzaam.'

Die aantekeningen lieten alleen even op zich wachten, want de eerste weken stuitte de antropoloog bij de lokale bevolking op een muur van zwijgzaamheid. 'Ik wilde onderzoeken hoe traditionele kennis van de boeren werd ingezet voor de landbouw en welke rituelen en gebruiken ze erop nahielden, maar niemand wilde met me praten. Er gingen geruchten dat ik een spion van de regering was die het landbezit in kaart kwam brengen om door te geven aan de belastingdienst.'

Hij begreep die argwaan wel. 'De komst van witte mensen is altijd een ramp gebleken voor indianen. Er zit eeuwen van kolonisatie en wantrouwen achter.'

bekentnissen van Petrus, Het Paulus-labyrint en *Het Pilgrim Fathers Complot* is dit Windmeijers eerste boek dat zich buiten Leiden afspeelt.

'De indianen in de Andes ervaren de wereld om hen heen als levend. De aarde, de bergen, de wind en regen, het water: alles kan jouw leven op een goede of slechte manier beïnvloeden. Daarom moet je ermee op goede voet staan, net als in een relatie met een mens. Dat doen ze door Moeder Aarde giften te geven en offers te brengen.'

Het omploegen van het land zien de boeren bijvoorbeeld als het verwonden van de aarde. 'Om iets terug te doen, begraven ze cocablaadjes, snoepjes en sigaretten en bidden ze dat de aarde in ruil daarvoor een goede oogst geeft. Ze zeggen: landbouw bedrijven is Moeder Aarde helpen baren. De boeren zien zichzelf als vroedvrouwen die Aarde helpen de vruchten voort te brengen.'

Maar vaak blijft het niet bij producten die worden geofferd. Ook dieren moeten eraan geloven, niet in de laatste plaats om de indianen ermee te voeden. 'Als ze een dier doden, vragen ze het vergeving. Het geeft de indianen een gevoel van zowel schuld als dankbaarheid dat het dier voor hen sterft.'

Ook Windmeijer hielp daar des-

tijds aan mee. 'Ik heb een varken ondersteboven aan zijn poot vastgehouden terwijl het werd verdrinken in een emmer water waar net zijn snuit in paste. Het water borrelde omhoog onder het luide gekrijs van de andere varkens, die toekeken en wisten wat hen te wachten stond. Ik vond het heel bizar, omdat ze verder heel respectvol met de dieren omgaan. Tegelijkertijd dacht ik: dit is hoe ze dat hier doen. Als antropoloog probeer je zoveel mogelijk dingen te registreren zonder dat je er een waardeoordeel aan verbindt.' Na tal van stuiprekkende verdween langzaam het leven uit het beest, en werd het overgoten met kokend water, schoongeschrapt en ontleed. 'Alles wordt opgegeten, tot en met de snuit en de oren. Zelfs van het merg in de hoeven word soep gemaakt en van het bloed maken ze worst.'

In *De Offers* spelen drie gedode kinderen een grote rol. Hamvraag: zijn zij geofferd of vermoord? Allemaal fictie, haast Windmeijer zich te zeggen. 'Al zijn er hardnekkige geruchten dat er nog steeds mensen op rituele wijze worden omgebracht als offer aan Moeder Aarde of de geesten van de bergen. Die geruch-

ten hebben ook vaak een racistische ondertoon, om te laten zien hoe achterlijk of barbaars die indianen zijn. Een mensenoffer is in onze beleving het meest afschuwelijke wat er is, en een kinderoffer is daar de overtreffende trap van.'

Ter voorbereiding las de schrijver opnieuw zijn oude dagboeken, de brieven die hij uitwisselde met familie en zijn afstudeerscriptie. 'Ik ging een half mensenleven terug in de tijd. Ik zag de worsteling met mijn eenzaamheid en de dromen die ik had, zoals een promotieplek die ik later ook zou krijgen. Mijn herinneringen aan die periode vormen de basis van dit boek. Daarmee is dit tot nog toe mijn meest persoonlijke werk geworden, dat ik al vijftientig jaar wilde schrijven.'

Jeroen Windmeijer, *De Offers*. HarperCollins, 382 pp. €20,99

Antropologiestudent Jeroen Windmeijer op veldwerk voor zijn scriptie (1993).

Kamervragen

Column

Tinderdate

Drie weken geleden bevond ik me op een nietszeggende donderdagavond in de intercity richting Utrecht. Tinderdate had me uitgenodigd om te komen eten, ik had ja gezegd. Onderweg apte ik met een van mijn beste vrienden. Hij kon toch maar niet begrijpen waarom ik mezelf dit steeds aandoe. Om heel eerlijk te zijn weet ik dat ook niet.

In Utrecht regent het. Tinderdate staat bovenaan de trap in een zwarte jas en heeft zwarte schoenen aan, zoals gezegd. Bruin haar en een blauwe broek. Check. Stil slaak ik een zucht van opluchting.

We lopen naar zijn fiets en proberen te doen alsof we het niet allebei ongemakkelijk vinden. Terwijl hij met zijn slot klooit, vertelt hij over een tentamen dat hij heeft gemaakt. Ik knik mee en doe alsof ik iets begrijp van biomedische wetenschappen.

Hoewel ik probeer te luisteren, merk ik dat mijn gedachten afdwalen. Waren de aardbeien deze week nou in de aanbieding bij de Hoogvliet of de Albert Heijn?

Shit, Tinderdate kijkt me vragend aan. Ik zeg: 'Ja, vind ik ook.' Hij stemt in. Mooi.

Enmaal bij hem thuis aangekomen is het tijd voor mijn kruisverhoor. In zijn keuken zitten vijf jongens en vier meisjes met een mening. Ze willen weten waar ik vandaan kom, wat ik studeer, of ik nog op vakantie ga en hoe oud ik ben. Het verbaast me enigszins dat ze me niet vragen wat mijn burgerservicenummer is, of ik meer van mijn vader of van moeder houd en of ik mijn eerstgeborene liever zou afstaan aan Roy Donders of aan Maarten van Rossem. Ik voel me aangestaard en reageer waarschijnlijk wel heel bijdehand. Geen fantastische start.

Tinderdate is aardig, maar na vijftig minuten is wel duidelijk dat het geen match is. Op zijn kamer word ik aangekeken door een foto waarop hij wordt gekust door een dolfijn. Om de zoveel minuten is hij met zijn moeder aan het appen. Hij poogt uiteindelijk een ongemakkelijke stilte te doorbreken door veertien minuten (ik heb het bijgehouden) gitaar te gaan spelen. Hij heeft helaas niet veel talent en ik ben niet echt fan van U2.

Als Tinderdate mij duidelijk maakt dat daten voor hem een gevalletje *quid pro quo* is, is het tijd om te vluchten (hiervoor moest ik me helaas wel door de keuken aka de Supreme Court wurmen). Helaas waren de treingoden me ook niet goed gezind.

In de trein die werd omgeleid apte ik weer met mijn beste vriend. Hij vertelde me dat ik moest accepteren dat ik het flirtvermogen had van een zak spinazie maar dat hij koffie zou zetten en op me zou wachten. Tijd om Tinder te verwijderen en in nabijere vijvers mijn hengel uit te gooien.

MAIA DE QUAY studeert rechten

'Deze kamer voelt als een cadeau'

Sarah van der Kamp (18, Criminologie)

Huis: Klikspanweg
Kamer: 12 m²
Huur: €300 incl.
Bewoners: 15

Hoe ben je aan de kamer gekomen?
'Ik heb de kamer gevonden via Kamernet en heb gehospiteerd. Ik kom uit Groningen, dus de nood voor een kamer was wel vrij hoog. Heen en weer reizen is echt geen doen. Ik had geluk: de eerste keer dat ik hospiteerde, was het raak. Dat was twee dagen voor mijn verjaardag, dus de kamer voelde als een verjaardagscadeautje.'

Is het een actief huis?
'Dat valt volgens mij wel mee. Het is gezellig, maar er zijn geen verplichtingen.

te huisactiviteiten. Ik heb nog niet al mijn huisgenoten gesproken sinds ik verhuisd ben, en ik ben hier ook nog niet zo veel geweest. Vanaf deze week woon ik er eigenlijk pas echt. In het weekend voor de El Cid hebben we alles hierheen verhuisd, maar in die week heb ik totaal geen tijd gehad om de kamer verder in te richten.'

Heb je al wel bedacht hoe je dat wilt doen?
'Ik denk dat ik gewoon foto's wil ophangen. Ik heb thuis nog een schilderij, dat moet ik nog een keer meeslepen in de trein. Mijn opa heeft het gemaakt. Hij heeft de zonnebloemen van Vincent van Gogh nageschilderd. Hij kon helemaal niet schilderen dus het ziet er niet

uit, maar het is heel schattig, gewoon lief. Hij is onlangs overleden, dus ik vind het mooi om het schilderijtje aan de muur te hangen.'

Wat zit er nog in die verhuisdozen?
'Allemaal ouwe meuk. Ik heb van familieleden allemaal spullen gekregen die zij op zolder hadden staan. Maar er zitten bijvoorbeeld twintig mokken in, die heb ik allemaal niet nodig. Zulke dingen moet ik nog even naar de kringloop brengen.'

Wat verwacht je van op kamers gaan?
'Ik merk dat ik nog niet echt handig ben in eten koken en boodschappen doen. Ik ga echt elke dag naar de Al-

bert Heijn, dat moet efficiënter kunnen. Ik vind het ook best lastig om alleen voor mezelf te koken. Dan heb ik bijvoorbeeld een paprika gekocht, maar er gaat natuurlijk geen hele paprika in mijn maaltijd, wat moet ik daar dan weer mee? Dat is nog een beetje ingewikkeld allemaal.'

Heb je verder al een idee van hoe je studententijd zal zijn?
'Tijdens de El Cid heb ik getwijfeld of ik bij Quintus zou gaan, maar besloten om dat dit jaar nog niet te doen. Ik wil nu vooral focussen op mijn studie, meer gaan hardlopen en misschien bij de studievereniging van criminologie.'

DOOR ELSE VAN DER STEEG

Bandirah

